

CYFARFOD BWRDD CYMDOGAETH BALCHDER BRO

DYDD GWENER 17 EBRILL 2026

11.00am – 12.30pm

COFNODION

Presennol	Ymddiheuriadau
Aelodau'r Bwrdd	
Paul Gray (PG) – Cadeirydd	Geraint Williams
Gerald Jones AS (GJ)	Y Cyngorydd Brent Carter
Lis McLean (LM)	Dawn Bowden AS
Sharon Richards (SR)	
Y Cyngorydd David Jones (DJ)	
Karen Courts (KC)	
Elizabeth Bedford (EB)	
Robert Davies (RD)	
Daniel Jones (DJ)	
Simon Evans (SE)	
Cyngorwyr Bwrdd	
Ellis Cooper (EC)	Zoe Thomas Craig Flynn
Laura Willcox (LW)	
Paul Lewis (PL)	
Tanya Edwards (TE)	
Joanne Davies (JD)	
Stephen Jones (SJ)	

Eitemau a drafodwyd

Croeso ac Ymddiheuriadau

Agorodd y Cadeirydd, PG, y cyfarfod a chroesawodd aelodau. Cyflwynwyd TE fel y Swyddog Prosiect newydd ar gyfer Rhaglen Balchder Bro Merthyr Tudful (PiPP). Hysbysodd PG y bwrdd na fyddai Dawn Bowden bellach yn mynychu cyfarfodydd y Bwrdd, oherwydd ei bod wedi ymddiswyddo fel AS a gofynnodd am ddrafftio llythyr i ddiolch iddi am ei chyfraniadau gwerthfawr i'r Bwrdd.

Diweddarodd JD ar ymddiheuriadau am absenoldeb.

Camau gweithredu: JD i ddrafftio llythyr at Dawn Bowden ar ran y Bwrdd a'i anfon at PG i'w gymeradwyo / llofnodi

Datganiadau Buddiant

Ni nodwyd yr un ohonynt.

Cofnodion a gweithredoedd y cyfarfod blaenorol:

Gwiriwyd cofnodion y cyfarfod blaenorol am gywirdeb a'u cymeradwyo.

Rhoddodd JD ddiweddariad ar gamau o'r cyfarfod blaenorol:

- Mae Diweddariad Cyfarfod Coleraine – Coleraine (Gogledd Iwerddon), wedi'i nodi gan Lywodraeth y DU fel maes arfer gorau ar gyfer y Rhaglen Balchder Bro. Pwrpas y cyfarfod oedd cael cipolwg ar sut mae'r rhaglen yn gweithredu. Rhoddodd Coleraine fanylion ar flaenoriaethau, gyda ffocws ar adeiladu ar gryfderau i herio canfyddiadau negyddol. Maent wedi cynnal cyfres o weithdai i nodi themâu allweddol, gyda chefnogaeth dull "ewch lle mae pobl", marchnata amrywiol a chyllid trydydd sector trwy broses ymgeisio syml. Roedd hyn yn cefnogi ystod o weithgareddau cymunedol a mynediad at gyllid cyflenwol. Cafodd prosiectau eu blaenoriaethu, gyda rhai yn cael eu cario i'r cyfnod buddsoddi nesaf. Mae Rhaglen Balchder Bro yn Coleraine yn rhan o ddull partneriaeth gyffredinol o gyflawni cymunedol ar draws ardal yr Awdurdod Lleol. Tynnodd PG sylw at debygrwydd allweddol mewn ymagwedd a rhannwyd adborth ar ein cynnydd hefyd.

Diweddarodd PG y Bwrdd ar y Derbyniad Balchder Bro diweddar a fynychodd gyda GJ yn Llundain.

- Mae JD wedi dechrau'r ymarfer mapio cymunedol a bydd yn cylchredeg gwybodaeth gyda'r cofnodion. Diolchodd JD i SR am ei chyfraniadau gwerthfawr mewn perthynas â nodi sefydliadau perthnasol i'w cynhwysiant. Gofynnodd JD am ganiatâd i ymchwilio i fapio QGIS. Ar ôl trafodaeth fer, cytunodd y Bwrdd, gan ofyn, pe bai unrhyw oblygiadau ariannol, bod JD yn dod â'r cais hwnnw yn ôl i'r Bwrdd.
- JD i gwrdd ag Aelodau'r Bwrdd yn unigol a hwyluso sgwrs mewn perthynas â "bylchau" Aelodaeth y Bwrdd. Gweithred i'w diweddarau yn y cyfarfod nesaf.

- LW/JD i ddosbarthu map Ffiniau Balchder Bro i Aelodau'r Bwrdd. Gweithred wedi'i gwblhau
- JD i goladu Crynodebau Ffrwd Waith a'u dosbarthu i'r Bwrdd. Gweithred wedi'i gwblhau
- JD i gydlynu a hwyluso cyfarfodydd Grŵp Ffrwd Waith yn y dyfodol. Gweithred wedi'i gwblhau ac yn parhau.

Camau gweithredu: JD i gwrdd ag Aelodau'r Bwrdd yn unigol a hwyluso sgwrs mewn perthynas â "bylchau" Aelodaeth y Bwrdd.

Gweithredu: JD i ddosbarthu gwybodaeth mapio cymunedol i'r Bwrdd am sylwadau / awgrymiadau ar gyfer ychwanegiadau.

Gweithredu: JD i ymchwilio i ddichonoldeb defnyddio system mapio QGIS.

Diweddariadau'r Rhaglen

Diweddarodd LW a JD Bwrdd y Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth a dderbyniwyd, sydd wedi'i adolygu, ei lofnodi a'i ddychwelyd i Lywodraeth y DU. Mae'r cyfalaf cyflenwi a'r arian refeniw ar gyfer 26/27 i'w rhyddhau i'r Awdurdod Lleol ym mis Mai. Gwnaeth y Bwrdd yn ymwybodol bod y Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth yn cwmpasu'r Cyfnod Buddsoddi cyntaf yn unig. Mae'n ofynnol i CBSMT fel y corff atebol gyflwyno ffurflen fel rhan o'r broses lywodraethu flynyddol.

Diweddarodd JD fod ffurflen aelodaeth wedi'i drafftio mewn perthynas ag aelodaeth y Bwrdd a bydd yn cael ei chyhoeddi fel rhan o becyn aelodaeth, ar ôl ei chymeradwyo gan y Bwrdd. Bydd y Cylch Gorchwyl yn cael ei adolygu yn unol â'r weithdrefn y cytunwyd arno.

Tynnwyd sylw at y sefyllfa ariannol ar gyfer y rhaglen Balchder Bro. Nid oedd unrhyw newidiadau o drafodaethau'r Bwrdd ym mis Tachwedd 2025, lle y cytunodd y Bwrdd ar y cynllun buddsoddi 4 mlynedd a gyflwynwyd i Lywodraeth y DU. At ddibenion yr adroddiad monitro i'w gyflwyno ym mis Ebrill, tynnwyd sylw at yr ariannol ar gyfer blwyddyn ariannol 2026/27 fel a ganlyn:

- Cyllideb gyfalaf: £360,000
- Cyllideb refeniw: £232,000: O'r rhain, mae £160,000 wedi'i ymrwymo i gyflenwi Wardeniaid Canol Trefi.

Amlinellodd LW mai ar hyn o bryd yr unig brosiect refeniw a gymeradwywyd yn ffurfiol gan y Bwrdd ar gyfer Cyfnod Buddsoddi 1 yw darpariaeth y Wardeniaid Canol Trefi, a ariennir am y cyfnod llawn o bedair blynedd. Er bod dyraniadau refeniw yn bodoli yn erbyn themâu eraill, nid oes unrhyw gynigion prosiect ychwanegol, wedi'u ffurfio'n llawn wedi'u cyflwyno eto i'w hystyried gan y Bwrdd. Mae hyn yr un peth ar gyfer Cyfalaf.

Diweddarodd TE ar gynnydd cyfredol y cynllun cyfathrebu ac ymgysylltu. Rhoddodd LM awgrymiadau ar sut rydyn ni'n gofyn i bobl beth maen nhw eisiau a sut maen nhw eisiau ei wneud. Awgrymodd PL ddadansoddiad o'r hyn y mae eraill wedi'i wneud mewn ymgynghoriad cyhoeddus i osgoi dyblygu. Ailadroddodd GJ y budd o fynd lle mae pobl a sicrhau bod y rhaglen yn cael ei siapio ganddynt.

Cwestiynodd GJ hefyd y weithdrefn ar gyfer caniatáu i breswylwyr gymryd rhan yn y Rhaglen. Esboniodd JD y rôl y bydd ymgysylltu â'r gymuned, grwpiau ffrwd waith a'r Bwrdd yn ei chwarae wrth ddarparu cyfrwng ar gyfer syniadau a chyfranogiad. Soniodd SR y gall pobl ymddieithrio a throï'n apathetig heb fecanwaith adborth.

Adroddodd EC fod CBSMT wedi cael ei ddewis gan Lywodraeth Cymru fel Lle Marmot, sy'n gofyn am ddatblygu cynllun wedi'i seilio ar wrando dwfn a llais cymunedol. Mae "Un Merthyr" yn cyd-fynd yn agos â gwerthoedd Balchder Bro ac yn cyflwyno cyfle clir i gydweithio. Awgrymwyd y defnydd o ddull "Sgwrs, Nid Ymgynghori" fel modd cryf a hygyrch i adlewyrchu'r ethos hwn.

Diweddariadau Ffrwd Waith

Gwahoddodd PG ddiweddariadau gan holl Gadeiryddion y grwpiau Ffrwd Waith

Lleoedd Ffyniannus

Adroddodd KC y prif bwyntiau trafod o'r cyfarfod a gynhaliwyd ar 10 Ebrill 2026 yn Eglwys Hope.

- Cynnig posibl ar gyfer canolfan 24/7 sy'n mynd i'r afael â thlodi, dibyniaeth ac iechyd meddwl a fyddai angen dadansoddiad a datblygiad pellach.
- Trafodaeth ynghylch sefydlu is-grŵp parcio ceir, gan nodi tystiolaeth bod masnach canol trefi yn cynyddu yn ystod cyfnodau o barcio am ddim.
- Angen gwell cownteri ymwelwyr canol trefi i ddal a defnyddio data yn well.
- Adfywio'r rhwydwaith busnes.

Bydd dichonoldeb yn cael ei drafod mewn cyfarfodydd yn y dyfodol. Awgrymodd PG gysylltu â Lance Whiteley gyda'r bwriad o drafod opsiynau technoleg ymwelwyr.

Cymunedau Cryfach

Adroddodd DJ y prif bwyntiau trafod o'r cyfarfod a gynhaliwyd ar 14 Ebrill yng Nghanolfan Orbit a gofynnodd am gymeradwyaeth y Bwrdd i Merthyr Tudful Gyda'n Gilydd arwain ar y meysydd blaenoriaeth o fewn y llyf waith hon, yn benodol ar gyfer Canol y Dref. Y rhesymeg a ddarparwyd oedd bod Merthyr Tudful Gyda'n Gilydd yn bartneriaeth sefydledig gyda deallusrwydd cymunedol cryf a chysylltiadau datblygedig â chymunedau a phartneriaid allweddol. Byddai hyn yn caniatáu i lif gwaith Balchder Bro ganolbwyntio ar ardal beilot o fewn ffin ddaearyddol y rhaglen ond y tu allan i ganol y dref. Gofynnodd DJ am gytundeb i fwrw ymlaen.

Y dull arfaethedig yw:

- Bydd Merthyr Tudful Gyda'n gilydd yn datblygu cynigion blaenoriaeth ar gyfer Canol y Dref.
- Bydd y rhain yn cael eu hystyried gan y ffrwd waith Cymunedau Cryfach;
- Yna bydd y Cadeirydd ffrwd waith yn dod â chynigion i'r prif Fwrdd PiPP i'w hystyried a'u cymeradwyo.

Gofynnodd PG i grynodedig ysgrifenedig o'r ceisiadau hyn gael ei baratoi a'i gylchredeg i aelodau'r Bwrdd i alluogi ystyriaeth ffurfiol.

Soniodd DJ hefyd am y Gronfa Lleoedd Mwy Diogel gan Lywodraeth Cymru a allai ddarparu cyfleoedd cyllid cyfatebol ar gyfer prosiectau perthnasol.

Gweithredu: JD i gylchredeg nodiadau ffrwd waith i Aelodau'r Bwrdd.

Cymryd rheolaeth yn ôl

Adroddodd SR y prif bwyntiau trafod o'r cyfarfod a gynhaliwyd ar 16 Ebrill yn Swyddfeydd GMT.

- Dylid nodi cysylltiadau rhwng y PiPP ac Un Merthyr yr fel rhaglenni cyflenwol.
- Roedd mentora busnesau bach a chanolig mewn AI yn brosiect posibl. Bydd dichonoldeb yn cael ei ymchwilio.
- Trafodwyd ôl-osod atebion ynni mewn tai yn fyr. Gall cyfleoedd alinio â datblygu technolegau, ariannu astudiaethau dichonoldeb.
- Roedd cyfathrebu a chryfhau sefydliadau cymunedol a'r trydydd sector yn flaenoriaeth i'r ffrwd waith hon. Bydd sefydliadau "mewn perygl" yn cael eu nodi a bydd mecanweithiau cymorth posibl yn cael eu mapio yn unol â hynny gyda phartneriaid perthnasol.

Mynegwyd diddordeb i wahodd rheolwr partneriaethau DWP Merthyr Tudful i'r cyfarfod nesaf i siarad am eu menter hyb ieuencid ac esbonio'r gefnogaeth sydd ar gael yn y gymuned. Bydd swyddogion yn ymchwilio i weld a yw'r "Partneriaeth Busnes ac Addysg Gyda'n Gilydd" yn dal i fodoli.

Nodwyd sawl maes o orgyffwrdd rhwng ffrydiau gwaith. Cynigiodd EC ymgymryd ag ymarfer mapio ail gam i:

- Drafod pob maes llif gwaith.
- Nodi meysydd gorgyffwrdd a dyblygu.
- Egluro ble mae gweithgareddau yn y sefyllfa orau i'w cyflawni o fewn strwythur y rhaglen.
- Nodi lle gall yr Awdurdod Lleol a'r partneriaid ychwanegu gwerth.

Gweithredu: JD i nodi ac ychwanegu tebygrwydd / gorgyffwrdd ffrwd waith perthnasol i adroddiadau dangosfwrdd yn y dyfodol.

Gweithredu: JD i goladu matrices o syniadau prosiect ac asiantaethau / partneriaethau cyflawni posibl.

Gweithredu: JD i ddosbarthu yr holl nodiadau ffrwd waith i Aelodau'r Bwrdd.

Dogfennaeth Cynnig Prosiect Drafft

Trafododd JD y syniad o gynnal gweithdy er mwyn cytuno ar ddogfennaeth allweddol ar gyfer y rhaglen. Pawb yn cytuno. Bydd hyn yn galluogi unrhyw ddogfennaeth llywodraethu allweddol i fynd drwodd i'r bwrdd i'w llofnodi'n ffurfiol ym mis Mehefin gyda'r bwriad o ddechrau proses 'galwad am brosiectau' i ddechrau ym mis Mehefin a rhedeg tan fis Hydref.

Cynhaliwyd trafodaeth ynghylch cyfraddau ymyrraeth a'r angen i bennu canrannau y cytunwyd arnynt gyda chynghor diweddar yn awgrymu bod cyfraddau o uchafswm o 70% fel arfer yn fwy ffafriol o safbwynt rheoli cymhorthdaliadau. Gofynnodd PG i JD ofyn am eglurhad pellach ar hyn.

Gweithredu: TE / JD i drefnu sesiwn gweithdy ar gyfer trydedd wythnos mis Mai

Camau gweithredu: JD i geisio eglurhad ar arferion gorau mewn perthynas â chyfraddau ymyrraeth ar gyfer cyllid, gan ystyried gofynion rheoli cymhorthdal.

Ceisiodd JD gymeradwyaeth i archwilio opsiynau digideiddio / meddalwedd i ganiatáu prosesau prosiect clir, tryloyw a llyfn gan gynnwys camau ymgeisio. Roedd y bwrdd yn cytuno y gallid archwilio hyn

Camau gweithredu: JD i ymchwilio i opsiynau digideiddio cyllid ac adrodd i'r Bwrdd mewn cyfarfod yn y dyfodol.

Gwybodaeth Monitro – Llywodraeth y DU

Gofynnodd JD am awdurdodiad i gyflwyno'r ffurflen fonitro gyntaf i Lywodraeth y DU ar gyfer 2026/27, a gofynnwyd am ganiatâd i gyflwyno ailadrodd o'r dadansoddiad blwyddyn gyfredol fel y cytunwyd yng Nghynllun Buddsoddi a gymeradwywyd gan Lywodraeth y DU. Roedd pryderon y gallai hyn gyfyngu ar hyblygrwydd yn y dyfodol o fewn meysydd y gyllideb, ond rhoddwyd sicrwydd gan LW a JD, hyd nes y bydd y Bwrdd yn cytuno ar brosiectau, mae'r themâu y mae'r Cynllun Buddsoddi presennol yn alinio yn hyblyg. Cytunodd y Bwrdd i'r ffurflen fonitro gael ei gyflwyno yn unol â'r cynllun buddsoddi.

Cartref

Awgrymir y cyfarfod nesaf mewn lleoliad cymunedol fel Soar, GGMT neu'r Coleg.

Gofynnodd yr Aelodau am nodiadau atgoffa e-bost rheolaidd yn egluro dyddiadau cyfarfodydd yn y dyfodol sy'n berthnasol i'r rhaglen (h.y. Cyfarfodydd Bwrdd, Cyfarfodydd Grŵp Ffrwd Waith, Gweithdai)

Gweithredu: JD i drefnu diweddariadau e-bost rheolaidd i'r Bwrdd, gan atgoffa'r Aelodau o ddyddiadau perthnasol.

Dyddiad y Cyfarfod Nesaf

Dydd Gwener 19 Mehefin

Lleoliad i'w gadarnhau

Gweithredoedd:

- JD i ddrafftio llythyr at Dawn Bowden ar ran y Bwrdd.
- JD i gwrdd ag Aelodau'r Bwrdd yn unigol a hwyluso sgwrs mewn perthynas â "bylchau" Aelodaeth y Bwrdd.
- JD i ddosbarthu gwybodaeth mapio cymunedol i'r Bwrdd am sylwadau / awgrymiadau ar gyfer ychwanegiadau.
- JD i ymchwilio i ddichonoldeb defnyddio system mapio QGIS.
- JD i ddosbarthu nodiadau ffrwd waith i Aelodau'r Bwrdd.
- JD i ychwanegu tebygrwydd / gorgyffwrdd ffrwd gwaith perthnasol i adroddiadau dangosfwrdd yn y dyfodol.
- JD i goladu matrices o syniadau prosiect ffrwd waith a nodi asiantaethau / partneriaethau cyflenwi posibl.
- JD i dosbarthu pob nodyn ffrwd waith i Aelodau'r Bwrdd
- TE / JD i drefnu sesiwn gweithdy ar gyfer trydedd wythnos Mai.
- JD i geisio eglurhad ar arfer gorau mewn perthynas â chyfraddau ymyrraeth ar gyfer cyllid, gan ystyried gofynion rheoli cymhorthdal.
- JD i ymchwilio i opsiynau digideiddio cyllid ac adrodd i'r Bwrdd mewn cyfarfod yn y dyfodol.
- JD i drefnu diweddariadau e-bost rheolaidd i'r Bwrdd, gan atgoffa'r Aelodau o ddyddiadau perthnasol.

